

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

บทบาททางการเมืองภาคประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น:
ศึกษากรณีเฉพาะ สภาองค์กรชุมชนตำบลน้ำเกีฮ่วน อำเภอภูเพียง
จังหวัดน่าน

ผู้เขียน

นางสาวดารารัตน์ คำเป็ง

ปริญญา

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและการปกครอง)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจารี

บทคัดย่อ

การศึกษามหาวิทยานิพนธ์เรื่องบทบาททางการเมืองภาคประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น ศึกษากรณีเฉพาะ สภาองค์กรชุมชนตำบลน้ำเกีฮ่วน อำเภอภูเพียง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาถึงบทบาทหน้าที่และสถานภาพของสภาองค์กรชุมชนที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 (2) เพื่อศึกษาผลของการจัดตั้งสภาองค์กรในพื้นที่ที่ศึกษา และ (3) เพื่อนำผลการศึกษามาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นไทย โดยอาศัยแนวคิดชุมชน การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเมืองภาคประชาชน และการปกครองท้องถิ่น เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ภายใต้กระบวนการตั้งคำถามวิจัย โดยวิธีการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ผ่านการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือก ประกอบด้วย นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ เจ้าหน้าที่กลุ่ม NGOs สำหรับเจ้าหน้าที่สภาองค์กรชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐ/ข้าราชการ สมาชิกสภาองค์กรปกครองท้องถิ่น สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลน้ำเกีฮ่วน และตัวแทนประชาชนกลุ่มต่างๆ และประชาชนในพื้นที่ การเข้าไปสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อเก็บข้อมูลด้านกายภาพของชุมชน และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมโดยการเข้าร่วมประชุมในพื้นที่ ต. น้ำเกีฮ่วน อ.ภูเพียง จ.น่าน

ผลการศึกษาพบว่าบทบาทหน้าที่และสถานภาพทางปฏิบัติของสภาองค์กรชุมชนมีความสอดคล้องกับแนวคิดการกระจายอำนาจ นำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง และเป็นการขยายตัวของการเมืองภาคประชาชน ในรูปแบบประชาธิปไตยทางตรงจะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมการปกครองในทุกกระบวนการในท้องถิ่น เพื่อเป็นการรับรองสิทธิชุมชนและสิทธิการเมืองภาค

ประชาชนตามรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2550 มาตรา 66, 67 และ 87 แต่ทั้งนี้สถานภาพทางกฎหมายของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนยังมีข้อจำกัดหลายด้าน อันส่งผลต่อเกิดการกระจายอำนาจและคานอำนาจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นรูปธรรมลดน้อยลง คือ 1.สภาองค์กรชุมชนไม่มีอำนาจหน้าที่โดยถูกบัญญัติเป็นเพียง “ภารกิจ” 2. ไม่มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐหรือนิติบุคคลตามกฎหมาย 3. การไม่มีงบประมาณเป็นของตัวเอง และ 4. ไม่มีบทบาทบัญญัติรวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการรับรองการมีพื้นที่ทางการเมืองของสภาองค์กรชุมชน ทั้งนี้สาเหตุส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการหลีกเลี่ยงการปะทะกันระหว่างกระทรวงทรัพยากรสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กับกระทรวงมหาดไทย ในช่วงกระบวนการยกร่างพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนฯ

โดยผลการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลน้ำเกีฮ่วนที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ คือ 1. การเกิดนโยบายที่เหมาะสมกับท้องถิ่น 2. การเกิดความร่วมมือระหว่างผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในชุมชน 3. เพื่อเป็นการหนุนเสริมขอบพร้อมในปัญหาระบบการเมืองแบบตัวแทน และ 4. การเกิดความสมานฉันท์ทางการเมืองท้องถิ่น โดยทั้งนี้ผลดังกล่าวจะเกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทการปฏิสัมพันธ์ของ ภาคประชาชน – ข้าราชการประจำ – ข้าราชการการเมืองส่วนภูมิภาคและข้าราชการการเมืองส่วนท้องถิ่น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title The Roles of Civil Politics Toward Local Government:
Case Study of Community Council of Namkian District,
Nan Province

Author Miss Dararat Khampeng

Degree Master of Arts (Political Science)

Thesis Advisor Lecturer Dr. Jantana Suttijaree

ABSTRACT

The purposes of this study, The Roles of Civil Politics Toward Local Government: Case Study Of Community Council Of Namkian District, Nan Province, were to (1) investigate the role, duties, and the status of the Community Organization Council resulted from the Community Organization Council Act B.E.2551, (2) examine the effects of the Organization Council within the research site, and (3) explain the research results regarding the relationship between the establishment of the Community Organization Council and Thailand's local administration by using community approach, political participation, civil politics, and local administration to explain the relationship under research question process. Semi-structured Interview was used to collect data in this qualitative research. The samples were political science and law scholars, and NGO officers. Nonparticipant Observation was used with the Community Organization Council officers, government officials, members of the Local Administration Organization Council, members of Namkian Community Organization Council, representatives of public groups, and local people so as to collect community physical data. Participant Observation, moreover, was used while attending the meetings in Namkian sub-district, Phu Phiang district, Nan province.

The findings showed that the role, duties, and practical status of the Community Organization Council were relevant to decentralization approach, which led to political participation, and the expansion of civil politics. In Direct

Democracy pattern, this would involve people to administer in all local procedures, and this was to certify the Community Rights and Civil Political Rights Act B.E.2550 Section 66, 67, and 87. As legal status of the Community Organization Council Act, however, still has several limitations, it has lowered an opportunity of the emersion of concrete decentralization and counterbalance with Local Administration Organization. The first reason was because the Community Organization Council had no authority but “Mission.” Second, its status was not a government office or juristic person. Third, it lacked its own budget. Finally, it lacked regulations, including related laws in order to certify political rights of the Community Organization Council. Almost all of the reasons were from avoiding the confrontation between the Ministry of Social Resource and Human Security and Ministry of Interior during drafting process of the Community Organization Council Act.

The establishment of Namkian Sub-district Community Organization Council benefited the local administration as it had created (1) suitable policies in the local area, (2) the cooperation between formal and informal leaders in the community, (3) resolution of problems in representative political system, and (4) reconciliation in local politics. These results varied in each location depending on the interaction context of public sector, government officials, and regional and local political government officials.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved